

HRVATSKI SABOR

KLASA: 021-12/19-08/01
URBROJ: 65-19-03

Zagreb, 28. siječnja 2019.

VLADA REPUBLIKE HRVATSKE		
Broj: 28-01-19		
Klasifikacija: 021-03/19-13/01		G. g. jed. 163/1
Vrsta: 65-19-03		Pril. 1 Vrij. -

09

VLADI REPUBLIKE HRVATSKE

Na temelju članka 146. Poslovnika Hrvatskoga sabora u prilogu dostavljam **Interpelaciju o radu Vlade Republike Hrvatske radi postupanja Vlade Republike Hrvatske vezanih uz nabavku eskadrile višenamjenskih borbenih aviona**, koju je predsjedniku Hrvatskoga sabora podnijelo 16 zastupnika u Hrvatskom saboru, aktom od 25. siječnja 2019. godine.

PREDSJEDNIK

Gordan Jandroković

HRVATSKI SABOR
KLUB ZASTUPNIKA SDP-a

Klasa:
Urbroj:

Zagreb, 25. siječanj 2019.

HS**NP*021-12/19-08/01*6532-2-19 01**Hs

REPUBLIKA HRVATSKA
SABOR - HRVATSKI SABOR
ZAGREB, Trg Sv. Marka 6

Priljeno: 25-01-2019		
Klasifikacijska oznaka	Org jed	
021-12/19-08/01	65	
Tablični broj	Pril	Vrij
6532-2-19-01	-	-

PREDSJEDNIKU HRVATSKOG SABORA

PREDMET: Interpelacija o radu Vlade Republike Hrvatske radi postupanja Vlade Republike Hrvatske vezanih uz nabavku eskadrile višenamjenskih borbenih aviona

- dostavlja se

Poštovani,

u prilogu dopisa dostavljamo Vam **Interpelaciju o radu Vlade Republike Hrvatske radi postupanja Vlade Republike Hrvatske vezanih uz nabavku eskadrile višenamjenskih borbenih aviona** koju temeljem članka 86. stavka 2. Ustava Republike Hrvatske („Narodne Novine“, broj 85/10 – pročišćeni tekst i 5/14 – Odluka Ustavnog suda Republike Hrvatske), a u vezi s člankom 145. Poslovnika Hrvatskog sabora podnose zastupnici Kluba zastupnika SDP-a te tražimo da isti uvrstite u Dnevni red sjednice Hrvatskog sabora.

U radu Hrvatskog sabora i njegovih radnih tijela u svojstvu predlagatelja sudjelovat će svi potpisnici zahtjeva.

S poštovanjem,

Arsen Bauk

PREDSJEDNIK KLUBA ZASTUPNIKA SDP-a

Temeljem članka 86. stavka 2. Ustava Republike Hrvatske („Narodne novine“, broj 85/10 – pročišćeni tekst i 5/14 – Odluka Ustavnog suda Republike Hrvatske, u daljnjem tekstu Ustav), u vezi s člankom 145. Poslovnika Hrvatskog sabora („Narodne novine“, broj 81/13., 113/16., 69/17. i 29/18., u daljnjem tekstu Poslovnik) 16 zastupnika u Hrvatskom saboru podnosi ovu

INTERPELACIJU

o radu Vlade Republike Hrvatske

Radi:

postupanja Vlade Republike Hrvatske vezanih uz nabavku eskadrile višenamjenskih borbenih aviona.

O b r a z l o ž e n j e:

1. Osnovna polazišta

1. Člankom 86. stavkom 2. Ustava propisano je da „*Najmanje jedna desetina zastupnika Hrvatskoga sabora može podnijeti interpelaciju o radu Vlade Republike Hrvatske ili pojedinog njezinog člana*“, dok je člankom 145. stavkom 1. Poslovnika propisano da se interpelacijom „*na sjednici Sabora otvara rasprava o radu Vlade u cjelini ili o pojedinim odlukama Vlade ili ministarstva ako one odstupaju od općeg stajališta Vlade ili ministarstva u provođenju zakona ili utvrđene politike*“.

Imajući u vidu citirane odredbe Ustava i Poslovnika, 16 zastupnika u Hrvatskom saboru smatra potrebnim otvoriti raspravu o radu Vlade Republike Hrvatske vezano uz nabavku eskadrile višenamjenskih borbenih aviona (u daljnjem tekstu VBA).

2. Kronologija nabavke eskadrile višenamjenskih borbenih aviona

2.1. **Dana 29. prosinca 2016. godine**, ministar obrane Damir Krstičević istaknuo je kako je Republici Hrvatskoj potrebno borbeno ratno zrakoplovstvo i kako će odluka o tome biti donesena 2017. godine, naglasivši kako takvu odluku treba postići konsenzusom parlamentarnih stranaka jer se radi o nadstranačkom pitanju nacionalne sigurnosti.

Sukladno tome, Ministarstvo obrane je u **srpnju 2017. godine** priopćilo kako uručuje zahtjev za ponudom (engl. *Request for Proposal, RfP*) za višenamjenski borbeni avion u pet država: Grčku, Izrael, Južnu Koreju, Sjedinjene Američke Države i Švedsku, a kojim bi se zamijenili postojeći avioni tipa MiG-21. Iz javno dostupnih informacija bilo je poznato kako su Grčka, Izrael i Sjedinjene Američke Države ponudili avione tipa F-16 u raznim varijantama, Južna Koreja ponudila je avione tipa FA-50, a Švedska JAS 39 Gripen. Konačne ponude, pristigle do roka u **listopadu 2017. godine**, dostavile su sve države, osim Južne Koreje. Ministar Damir Krstičević je **dana 4. listopada 2017. godine** istaknuo kako će Republika Hrvatska do 2022. godine imati 12 borbenih aviona. Također je najavio da će ključni parametri njihova izbora biti karakteristike i sposobnosti borbenih zrakoplova, cijena, međudržavni sporazum i paket gospodarske suradnje te da će se kroz dva mjeseca znati s kim će se “*ući u posao*”.

2.2. **Dana 26. siječnja 2018. godine**, izraelski dnevni list Jerusalem Post objavio je vijest da su hrvatski i izraelski premijeri dogovorili nastavak suradnje u pogledu kupovine izraelskih borbenih aviona kako bi Republika Hrvatska zamijenila svoju zastarjelu eskadrilu VBA, iako u tom trenutku još uvijek nije bila donesena službena odluka o nabavci VBA.

Nakon mjeseci špekulacija o tome kako je odluka o nabavci eskadrile VBA u osnovi već donijeta, Vijeće za obranu je tek **dana 27. ožujka 2018. godine** prihvatilo ponudu Izraela kao najpovoljniju za nabavu VBA i dalo preporuku Vladi Republike Hrvatske za donošenje odluke. Ministar Damir Krstičević je istaknuo kako je nabavka borbenih aviona projekt koji

jamči sigurnost i suverenitet Republike Hrvatske i da će na sjednici Vlade Republike Hrvatske biti donijeta odluka o nabavci 12 zrakoplova F-16 C/D Barak, koji će Hrvatsku kroz deset godina koštati 2,9 milijardi kuna. U više je navrata tijekom prezentacije naglasio kako je od stručnog tima, koji je dao preporuku koje avione treba kupiti, tražio da raščlane sve ponude, kako se ne bi dogodilo da postoje skriveni troškovi ili izvanstroškovnički radovi.

Takvu je odluku Vlada Republike Hrvatske jednoglasno prihvatila **dana 29. ožujka 2018. godine**, a ministar Damir Krstičević je ocijenio kako je: *„Ovo ... povijesni dan za Hrvatsko ratno zrakoplovstvo. Ova odluka je investiranje u sigurnost Republike Hrvatske, ona je priuštiva i najbolja za nas“*. Prihvaćenom ponudom predviđena je isporuka 12 borbenih aviona (deset jednosjeda i dva dvosjeda), s NATO kompatibilnom opremom i naprednim avionskim sustavima, osobnom opremom pilota, F-16 simulatorom letenja, obuka pilota i tehničkog osoblja u Izraelu po načelu “obuka obučavatelja”, inicijalni paket pričuvnih dijelova, paket opreme za zemaljsku potporu letenju, inicijalni paket naoružanja, izgradnja i prilagodba infrastrukture te tri godine cjelokupne logističke potpore. uključujući nazočnost instruktora ponuditelja u Republici Hrvatskoj radi pomoći u održavanju i osposobljavanju osoblja po načelu *„obuka obučavatelja“* te transport dijelova i opreme prema definiranom rasporedu. Predsjednik Vlade Republike Hrvatske Andrej Plenković rekao je da će odluka o nabavi 12 borbenih aviona F-16 C/D Barak osigurati sposobnosti hrvatskih oružanih snaga i ratnog zrakoplovstva u idućih 25 godina: *„Radi se o zrakoplovima koji će u Hrvatsku doći u potpunosti prilagođeni NATO-vim standardima, u cijenu troškova u cijelosti će biti uračunato sve što je potrebno da ti zrakoplovi budu na raspolaganju hrvatskim oružanim snagama i ratnom zrakoplovstvu najmanje idućih 25 godina. Siguran sam da će, s obzirom na razvoj tehnologije i mogućnosti toga zrakoplova četvrte generacije F-16, ti avioni osigurati sposobnost hrvatskih oružanih snaga do polovice ovoga stoljeća.“*. Predsjednik Vlade Republike Hrvatske je dodao i da je ta odluka donijeta u suradnji s Ministarstvom financija i svim drugim resorima te predstavlja našu političku volju i želju da osnažimo strateško partnerstvo s SAD-om i Izraelom.

2.3. Nakon sudjelovanja izraelskog ratnog zrakoplovstva na obilježavanju 23. obljetnice vojno-redarstvene operacije „Oluja“, počelo se postavljati pitanje konačnog sklapanja ugovora o kupnji eskadrile VBA, na koje je pitanje ministar Damir Krstičević jasno odgovorio tek **dana 20. studenoga 2018. godine** u Bruxellesu, izjavivši da je Republika

Hrvatska pripremila ugovor o kupnji borbenih aviona te da se sada samo čeka odobrenje američke vlade i da je to isključivo obveza Izraela.

Međutim, **dana 6. prosinca 2018. godine**, pojavile su se jasne naznake problema vezanih uz nabavku eskadrile VBA. Hrvatski mediji prenijeli su tekst američkog portala Axios koji je objavio, pozivajući se na izraelske dužnosnike, da američka administracija blokira prodaju izraelskih borbenih aviona Hrvatskoj.

2.4. Reagirajući na takvu informaciju, ministar Damir Krstičević je **dana 7. prosinca 2018. godine** izjavio da Republika Hrvatska nije dobila nikakvu službenu obavijest da SAD blokira isporuku izraelskih borbenih aviona te da nije upoznat s informacijom koju su objavili izraelski mediji kako američki ministar obrane James Mattis Izraelu ne dopušta prodaju: *“Što se tiče aviona, sinoć je objavljena vijest. Mi u Hrvatskoj nismo dobili nikakvu službenu obavijest. Kad budemo dobili službenu obavijest, hrvatsku javnost ćemo s tim upoznati”*. Ministar Krstičević je ponovio kako je američka Vlada dala Izraelu dopuštenje da svoje VBA može ponuditi Hrvatskoj.

S druge strane, Veleposlanstvo SAD-a je konstatiralo kako Izrael mora prihvatiti zadane tehničke uvjete kako bi američka strana pristala na prodaju 12 borbenih aviona, a Veleposlanik Sjedinjenih Američkih Država, gospodin William Robert Kohorst je posebno napomenuo da se radi o pitanju prava na tehnologiju i intelektualno vlasništvo te da je dvije godine ponavljano o kojim se tehničkim zahtjevima radi zbog čega je iznenađen *“da sada imamo ovaj zastoј”*.

Dana 13. prosinca 2018. godine ministar Damir Krstičević je upoznao Odbor za obranu Hrvatskog sabora o nastaloj situaciji te je izjavio kako se ne smatra odgovornim za probleme s kupnjom eskadrile VBA te da Republika Hrvatska inzistira da joj se isporuče avioni koje je tražila.

2.5. **Dana 18. prosinca 2018. godine** u službenom glasniku Kongresa Sjedinjenih Američkih Država objavljeno je da, po priopćenju pomoćnika državnog tajnika za zakonodavne poslove u Ministarstvu vanjskih poslova SAD-a, prodajna vrijednost borbenih aviona koje Izrael prodaje Republici Hrvatskoj iznosi 135.000.000,00 USD, što je daleko

manje od vrijednosti borbenih aviona, o kojoj je govorio ministar Damir Krstičević, u iznosu od 2,9 milijardi kuna.

2.6. Unatoč učestalim tvrdnjama ministra Damira Krstičevića kako će se nabava eskadrile VBA realizirati te da imaju jamstva američke strane da su suglasni sa sporazumom, **dana 27. prosinca 2018. godine** portal Axios objavio je, pozivajući se ponovno na neimenovanog izraelskog dužnosnika, da je posao prodaje izraelskih zrakoplova F-16 C/D Barak praktički propao, budući da je američki ministar obrane na odlasku James Mattis odbio ublažiti uvjete koje je SAD postavio za transfer aviona.

U novom pokušaju otklanjanja vlastite odgovornosti, ministar Damir Krstičević je **dana 3. siječnja 2019. godine** izjavio kako je na Izraelu obveza osigurati konačnu dozvolu SAD-a za potpisivanje ugovora o kupnji borbenih aviona, ustvrdivši da niti on, a niti njegov tim nijednim postupkom nisu napravili bilo što protiv interesa Republike Hrvatske. Predsjednik Vlade Republike Hrvatske Andrej Plenković izjavio je kako očekuje konačna i jasna očitovanja Izraela i SAD-a o nabavci borbenih aviona te je najavio kako će Vlada Republike Hrvatske nakon toga donijeti odluku o sudbini tog natječaja. Ministarstvo obrane zatražilo je od Izraela da do dana 11. siječnja 2019. godine službeno izvijeste mogu li isporučiti avione koje je Hrvatska odabrala ili će u suprotnom poništiti natječaj.

2.7. **Dana 6. siječnja 2019. godine** u hrvatskim je medijima objavljeno da su Ured Predsjednice Republike Hrvatske i Ministarstvo obrane još u siječnju 2018. godine, dakle prije donošenja odluke o kupnji izraelskih aviona, upoznati sa stavom SAD-a vezano uz nabavu aviona te da su zaprimili tzv. non-paper u kojem je pojašnjena pozicija SAD-a, iz čega proizlazi da je hrvatski državni i vojni vrh, suprotno tvrdnjama koje su iznesene, najmanje godinu dana znao da postoji protivljenje SAD-a prodaji aviona nadograđenih izraelskom tehnologijom. Naime, u tzv. non-paperu američka je strana jasno upoznala hrvatsku o svim preprekama koje postoje vezano uz kupnju zrakoplova od Izraela.

Dana 7. siječnja 2019. godine izraelski mediji objavili su da Izrael neće moći ispuniti dogovor o prodaji aviona F-16 C/D Barak Republici Hrvatskoj, sklopljen u ožujku, pošto Sjedinjene Države nisu uklonile svoje restrikcije. Portal Ynet je najavio da će generalni direktor izraelskog ministarstva obrane Udi Adam u srijedu doputovati u Hrvatsku i njezine vlasti obavijestiti da od prodaje aviona nema ništa. Adam se pritom kani ispričati hrvatskim

vlastima što Izrael nije u mogućnosti realizirati dogovor. Američka strana pristaje na transfer trećoj strani samo “*ogoljenih*” zrakoplova iz kojih bi bile uklonjene sve izraelske nadogradnje.

2.8. Istovremeno, Ministarstvo obrane, reagirajući na medijske napise, priopćilo je da ne postoji nikakav non-paper dokument u kojem se upozorava da se ne odobrava prodaja izraelskih aviona, dok je iz Ureda Predsjednice Republike negirano da su takav dokument ikada zaprimili: “*Ministarstvo obrane arhivira zaprimljene akte, tako i akte i korespondenciju sa zemljama ponuđačima u postupku nabave višenamjenskog borbenog aviona*”.

Međutim, portal za sigurnosna i obrambena pitanja Obris **dana 9. siječnja 2019. godine** objavio je da mu je s više strana potvrđeno postojanje dokumenta, s nadnevkom od 17. siječnja 2018. godine, upućenog državnom vrhu, a da je ta zabilješka na dvije stranice i u pet odvojenih dijelova upućena jer “*Vlada SAD želi da Hrvatska ima potpunu sliku o svim elementima programa F-16 kako bi Hrvatska mogla doći do informirane odluke/izbora*”. Iz informacija dostupnih u medijima proizlazi da je predmetni dokument dostavljen Uredu Predsjednice Republike, Vladi Republike Hrvatske i Ministarstvu obrane.

Non-paper je ukratko upozorio na:

- 1) preporučenu satnicu i korake za dobivanje uvida u tehničko stanje konkretno ponuđenih izraelskih i grčkih rabljenih borbenih aviona,
- 2) niz pitanja koja bi Republika Hrvatska trebala postaviti Izraelu i Grčkoj, a tiču se strukture samih ponuđenih borbenih aviona, njihove avionike, kao i stanja motora, zemaljske opreme te rezervnih dijelova i obuke,
- 3) moguću satnicu cijelog posla dobave izraelskih ili grčkih rabljenih borbenih aviona,
- 4) preporučenu satnicu i korake potrebne za kvalitetan uvid u ponudu novih borbenih aviona tipa F-16V Block 70/72,
- 5) moguću satnicu posla pribavljanja novih američkih F-16V za Republiku Hrvatsku.

Američka je strana ujedno upozorila hrvatsku da bi se detaljan uvid u tehničko stanje konkretno ponuđenih (pojedinačnih) rabljenih letjelica svakako trebao steći prije nego Hrvatska donese konačnu odluku o izboru nekog od ponuđača.

2.9. Dana 10. siječnja 2019. godine Izrael je službeno izvijestio Ministarstvo obrane da ne može dobiti odobrenje SAD-a za isporuku zrakoplova tipa F-16 C/D Barak, čime je službeno potvrđeno da je propao posao oko kupnje borbenih zrakoplova od Izraela.

Nakon razgovora s izraelskim kolegama ministar Damir Krstičević je izjavio: *“Mogu vas izvijestiti da je Država Izrael službeno izvijestila Ministarstvo obrane da, suprotno preuzetoj odgovornosti, ne može ishoditi odgovarajuće odobrenje SAD-a za isporuku izraelskih aviona F-16 Barak Hrvatskoj”* te je dodao da će Ministarstvo obrane predložiti Vladi Republike Hrvatske donošenje odgovarajućih odluka. U ponovnom pokušaju otklanjanja odgovornosti, ministar Krstičević je zaključio da je sve napravljeno ispravno i da za *“ovu neočekivanu komplikaciju”* nema nikakve odgovornosti.

Dana 14. siječnja 2019. godine, Vlada Republike Hrvatske je na svojoj 137. sjednici donijela odluku kojom je izvan snage stavljena odluka o nabavi višenamjenskog borbenog aviona. Predsjednik Vlade Andrej Plenković podsjetio je da je tog jutra održana sjednica Vijeća za obranu: *“Raspravili smo Izvješće Ministarstva obrane i Vladi je jednoglasno preporučeno da donese ovakvu odluku”*. Također, Predsjednik Vlade je napomenuo kako će se napraviti temeljita analiza svih razloga zbog čega je došlo do određenih problema u realizaciji ovoga projekta, koji je rezultirao u konačnici eksplicitnim stavom Izraela, putem njihovog generalnog direktora ministarstva obrane, da ne može realizirati preuzetu obvezu da pribavi suglasnost SAD-a za transfer tehnologije trećoj strani koji je nužan u ovakvim situacijama te je poručio: *“Nakon temeljite analize i stečenoga iskustva koje imamo u ovom procesu, mi ćemo donositi daljnje procjene i odluke kako zadržati sposobnost Hrvatskog ratnog zrakoplovstva i kako ga modernizirati i kako definirati novi model kojim bismo pristupili nabavi višenamjenskih borbenih aviona koji su potrebni Republici Hrvatskoj i za koje postoji vrlo jasna politička volja svih ključnih institucija u Hrvatskoj da se realizira i da se zadrži”*.

2.10. Istoga dana kada je održana sjednica Vlade Republike Hrvatske, na kojoj je obustavljen postupak nabavke eskadrile VBA, portal Index.hr objavio je informacije koje

uvelike demantiraju stav Vlade Republike Hrvatske i ministra Damira Krstičevića. Naime, iz objavljene mail komunikacije i maila koji je dana 6. prosinca 2017. godine dostavljen Ministarstvu obrane, vidljivo je da je Ministarstvo obrane još tada upozoreno da Izrael nema odobrenje za prodaju nadograđenih F-16 Republici Hrvatskoj i da je moguće da to odobrenje nikada neće dobiti, a Veleposlanik Kohorst izjavljuje da je Hrvatska na vrijeme bila upozorena i svjesna svih problema oko nabavke izraelskih zrakoplova.

U predmetnom mailu se pomoćnika ministra obrane Petra Mihatova eksplicitno upoznaje s informacijama Ministarstva obrane SAD-a vezanih uz nabavku zrakoplova:

"Pozdrav Petre,

Želio sam proslijediti najnovije informacije iz Pentagona vezane uz predloženi TPT (Third Party Transfer, prijenos trećoj strani, op.a.) izraelskih borbenih aviona: Predlažemo da hrvatsko Ministarstvo obrane zatraži dokaz da je Izrael dobio dozvolu Lockheed-Martina za kupnju i naknadnu prodaju kompleta za nadogradnju pojedinih zrakoplova. Temeljeno na diskusijama između Pentagona i Lockheed-Martina, čini se da ta dozvola nije dana i moguće je da uopće ne bude dana. Bez odobrenja Lockheed-Martina za prodaju, Hrvatska bi mogla kupiti avione kojima nikad neće biti omogućeni dodatni sati leta. Bit će nam drago prenijeti bilo kakve poruke ili uspostaviti drugu komunikaciju na ovu temu".

2.11. Dana 18. siječnja 2019. godine Jutarnji list izvješćuje: „5. siječnja 2018. godine u zgradu Ministarstva obrane na sastanak s načelnikom Glavnog stožera, generalom Mirkom Šundovom i suradnicima, stigla je delegacija iz američkog veleposlanstva u Zagrebu. Oni su načelniku Glavnog stožera do u detalje predstavili sadržaj non-papera *“Israel and Greek F-16 Third Party Transfer (TPT) Whitepaper”*“. Iz navedenog jasno proizlazi da je američka strana izvijestila hrvatsku o nastalim problemima, ne samo pisanim putem, već je sporni non-paper hrvatskoj strani predstavljen i u direktnoj komunikaciji.

Međutim, Ministarstvo obrane nastavlja s negiranjem iznijetih navoda i na tekst odgovara sljedećim priopćenjem:

"Sastanci sa strateškim partnerom Republike Hrvatske Sjedinjenim Američkim Državama održavaju se redovito u sklopu bilateralne obrambene suradnje.

Također, kao što je već komunicirano ističemo da je tijekom postupka bilo puno međusobne komunikacije i niz sastanaka sa strateškim partnerima. Naravno da je na tim sastancima između ostaloga aktualizirana i tema izdavanja TPT kao značajnog dokumenta.

Zbog odgovornosti prema ovako značajnom projektu odradili smo niz dodatnih konzultacija i sa američkom i izraelskom stranom.

Nakon evaluacije i validacije i na temelju službenih dokumenata ponuda države Izrael je odabrana kao pravovaljana i najkvalitetnija. Odabir bilo koje druge ponude, a ne one pravovaljane koja je procijenjena kao najkvalitetnija bilo bi u tome trenutku suprotno interesima RH.

Država Izrael je kao odabrani ponuditelj priložila je i službeno pred odobrenje zemlje proizvođača, (istovjetno onome koje je priložila i Grčka) te se obvezala ishoditi i konačno odobrenje za transfer tehnologije prije potpisa ugovora.

Kao što vam je poznato, Izrael nas je službeno izvijestio da suprotno preuzetoj odgovornosti nažalost, ne može ishoditi odgovarajuće odobrenje Sjedinjenih Američkih Država za isporuku izraelskih aviona F-16 Barak Republici Hrvatskoj. Predstavnici Izraela su u Zagrebu jasno napomenuli da za ne postoji odgovornost hrvatske strane. Zbog toga je i Hrvatska poništila odluku o odabiru države Izrael kao najkvalitetnijeg ponuđača.

Zaključno ističemo kako je ovaj proces za MORH završen."

3. Ocjena stanja

3.1. Za razliku od Ministarstva obrane, podnositelji ove interpelacije ne mogu prihvatiti da je rasprava oko ovog „procesa“ nabavke VBA okončana.

Republika Hrvatska, a posebice Hrvatsko ratno zrakoplovstvo, je u postupku nabavke eskadrile VBA izgubila dvije godine. Borbeni avioni nisu nabavljeni, u postupku nabavke izgubljeno je vrijeme i resursi onih koji su radili na tom postupku, narušeni su odnosi sa Sjedinjenim Američkim Državama, a u konačnici je utvrđeno i da su Ured Predsjednice

Republike, Vlada Republike Hrvatske, Ministarstvo obrane i ministar Damir Krstičević od samog početka postupka znali ili morali znati, da su postupali s minimumom dužne pažnje, da postupak nabavke borbenih aviona od Izraela nije moguće provesti zbog protivljenja treće strane – SAD-a.

3.2. Ono što je u čitavom postupku posebno ozbiljno i opasno jest činjenica da je vrh Ministarstva obrane, na čelu s ministrom Krstičevićem, čitavo vrijeme iznosio neistine: prvo, tvrdeći da je čitav posao dogovoren ne samo s Izraelom, već i sa SAD-om, a potom, nakon što su u javnost dospjeli dokumenti koji to izrijeком demantiraju, negirajući postojanje tih dokumenata.

U modernoj, uređenoj i demokratskoj državi, koja je prihvatila koncept civilne kontrole oružanih snaga, postupak nabavke vojne opreme, pogotovo onaj čija se cijena izražava u milijardama kuna, mora biti transparentan, što postupak nabavke eskadrile VBA ni u kom slučaju nije bio.

Od samog početka postupka u javnost su se iznosile netočne informacije o suglasnosti treće strane (SAD-a), do kraja postupka nije bilo potpuno jasno pitanje cijene, budući je američka strana u službenom dokumentu istu izrazila u daleko manjem iznosu nego što je onaj o kome je govorio ministar obrane, a kada su na vidjelo napokon izašle informacije koje pokazuju da su ministar i Vlada Republike Hrvatske skrivali istinu, te su informacije nemušto demantirane.

Ministar i Vlada Republike Hrvatske pokušali su odgovornost za propast postupka nabavke eskadrile VBA prebaciti na druge, na Izrael. Međutim, odgovornost je njihova, jer su se, unatoč jasnim i upornim upozorenjima treće strane, odlučili pristupiti sklapanju posla za koji su od samih njegovih početaka i prije donošenja odluke o kupnji borbenih zrakoplova od Izraela znali da ne može uspjeti. Pri tome su zavaravali javnost, zavaravali razna državna tijela, poput saborskog Odbora za obranu, izgubili vrijeme i doveli u pitanje stabilnost i održivost Hrvatskog ratnog zrakoplovstva. Također, svojim su ponašanjem doveli u pitanje vanjsko-politički ugled Republike Hrvatske, pogotovo kada su u pitanju odnosi s najvažnijim hrvatskim saveznikom u sklopu NATO-a.

3.3. Podnositelji ove interpelacije smatraju stoga svojom dužnošću pokrenuti ovaj postupak iz dva razloga:

- prvo, kako bi se osiguralo da se utvrdi čitava istina oko postupka nabavke eskadrile VBA, odnosno, kako bi se utvrdilo postoji li i kolika je odgovornost ministra obrane i Vlade Republike Hrvatske,
- drugo, kako bi se osiguralo da se u budućnosti postupci nabavke vojne opreme, pogotovo kada vrijednost te opreme prelazi iznos od nekoliko milijardi kuna, provode transparentno i zakonito, u skladu s odredbama Zakona o obrani („Narodne novine“, broj 73/13., 75/15., 27/16., 110/17. i 30/18., u daljnjem tekstu Zakon o obrani).

4. Zaključno

4. Sukladno iznijetom, podnositelji ove Interpelacije smatraju da Vlada Republike Hrvatske, a posebno Ministarstvo obrane, na čelu s ministrom Damirom Krstičevićem, nije postupala transparentno niti s dužnom pažnjom prilikom postupka nabavke eskadrile VBA.

Postupak nije proveden transparentno, tijekom postupka nije vođeno računa o ukupnim interesima Republike Hrvatske, kao niti o stavovima treće strane (SAD-a) koji su jasno ukazivali na protivljenje nabavki u onom obliku u kojem ju je želio provesti ministar Krstičević.

Takav je postupak doveo do propasti nabavke eskadrile VBA, čime je s jedne strane ugrožena dugoročna stabilnost i održivost Hrvatskog ratnog zrakoplovstva, a s druge strane narušen vanjsko-politički položaj Republike Hrvatske, zbog ignoriranja stavova najvažnijeg hrvatskog saveznika u sklopu NATO-a.

Zbog svega navedenoga, podnositelji ove interpelacije smatraju da je u Hrvatskom saboru nužno provesti raspravu o postupku nabavke eskadrile VBA te potom usvojiti sljedeće

ZAKLJUČKE

1. Hrvatski sabor utvrđuje da postupak nabavke eskadrile višenamjenskih borbenih aviona nije proveden na transparentan način te je njime ugrožena sigurnost Republike Hrvatske i njen vanjsko-politički položaj.
2. Vlada Republike Hrvatske dužna je u roku od petnaest dana obavijestiti Hrvatski sabor o postupku nabavke eskadrile višenamjenskih borbenih aviona, a posebno o upozorenjima i uputama koje je davala Vlada Sjedinjenih Američkih Država (tzv. non-paper).
3. Prije pokretanja novog postupka nabavke eskadrile višenamjenskih borbenih aviona, Ministarstvo obrane dužno je dobiti prethodnu suglasnost Odbora za obranu Hrvatskog sabora, sukladno odredbi članka 6. stavka 2. Zakona o obrani.

